ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник“ — Цетиње; Adresse: „Le Courrier de Cettigné“ — Cettigné (Monténégro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 39. ЦЕТИЊЕ, СУБОТА 15. МАЈА 1910. ГОД. ГОДИНА III.

Цетиње, 15. маја

И ако не добром вољом морамо се зауставити на прилике у Грчкој и на најновији развој догађаја на Криту. Критско питање постало је предмет озбиљног расправљања.

Крићани се нијесу задовољили што су положили само заклетву на вјерност грчкоме краљу, него су пошли и даље и тиме изазвали неповољне компликације, које могу наступити сваког тренутка. Они су осудили држање мухамеданаца и искључили их из критске скупштине, заоштравајући цијелу ствар и изазивајући отоманску империју, која не може према овоме да остане равнодушна.

На тај начин силе заштитнице доведене су у врло незгодан положај. Оне су до сада показивале склоност, да потпомогну националне тежње Крићана и да се за њих што више ангажују и досадањим својим држањем знатно су допринијели побољшању прилика на Криту у корист Крићана. Али овога пута силе заштитнице према тежњама Крићана морају бити врло *обазриве, јер постоји озбиљна опасност*, да се изазову на Балкану такви заплети, који би јако погоршали ситуацију и Балкан запалили.

Настојавање Крићана, да Крит припоје Грчкој наилази на велико негодовање отоманске империје, која, разумљиво је, не може равнодушно посматрати да јој се крње њени интереси. На тај начин она не може стојати ни скрштених руку према крићанској насртљивости и дозвољавати, да се њена суверена права не само крње, него и да се ниште. Зато се и обратила за интервенцију сила заштитница, а ако тиме не би била задовољена, сама би оружаном руком своја права бранила.

Да би се избјегла све неугодне компликације силе заштитнице су упутиле Порти ноту, којом су изјавиле, да не сматрају да одлука критске скупштине има какве вриједности и да није питање о одржању status quo-а од 1908. г. већ о ономе, који је углављен 1898. г. када су се турске трупе повукле са Крита. Порта се том изјавом сила заштитница задовољила, сматрајући да се неће приступити дефинитивном рјешавању криског питања.

Ако на томе буде остало, Крит још и може добити најширу аутономију, али ако критска скупштина остане и даље при својим одлукама и не узме у обзир посредовање сила заштитница и захтјеве Порте, сукоб је неизбјежан.

Сједнице критске скупштине одложене су за четрдесет дана и зато вријеме нема никаквих опасности по мир, али када буде критска скупштина наставила ред, зависиће све од њеног даљег држања.

Буду ли мухамедански посланици враћени у скупштину и буде ли скупштина гледала само своје послове и не задирала у критско питање, ствар ће се на миру свршити. Али продужи ли у започету правцу, компликације су неизбјежне.

Јасно је, да Грчкој мора годити држање и тежње Крићана, али јасно је и то, да се она мора сада и опредјелити према Крићанима. Ако буде осјећала способности да издржи отпор Турске и да са њоме уђе у рат, она ће Крићанима оставити одријешене руке, готова да активно помогне тежње Крићана, чиме би много на коцку ставила.

Прилике у Грчкој ни мало нијесу срећене. Врло добро је познато, да је до јуче била поприште највећих трзавица и разнијех бура, чији су таласи запљускивали чак и сам краљевски трон. Сем тога и њена снага није ни из близа таква, да може издржати отпор Турске. У толико је по њу незгодније што јој сада ни силе заштитнице, ни Европа нијесу наклоњени, пошто Европа иде за тим да се мир на Балкану одржи и да се избјегну сваки заплети. Ти се заплети могу избјећи само тако ако се одржи status quo на Криту.

Према томе се с правом очекује, да ће Грчка промијенити правац свога држања и руководити се мирољубивошћу, што јој може бити само од користи. Зато и постоји увјерење, да ће она утицати на Крићане, да обуставе даље демонстрације и да се повинују савјетима сила заштитница, а на тај начин и сама избјегла фаталне послједице.

Затишје у Арбанији

Затишје још траје... Војска непрестано долази жељезницом и размјешта се према побуњеницима, који су се сасвијем повукли.

Од како је министар војни позвао Арбанасе, да положе оружје и да се повинују наредбама државнијех власти, није било ни једног сукоба између побуњених и војске. Војска чека да протекне Арбанасима дати рок, док се Арбанаси опет договарају о ономе што им ваља чинити.

Војска се сконцентрисала према Дреници и Ђаковици, док је оставила јаку посаду у Качанику у Елас Хану. Арбанаси су се повукли у брдима.

У Качанику, Феризовићу и околним селима већ су почели многи да полажу оружје.

Арбанашка села опседнута су жандармима и на свака четири села биће одређен по један каракол.

Од интересантности је и говор што га је министар војни Шефкет Махмуд паша држао Арбанасима по градовима:

„За вријеме прошлог режима било је зборова па и побуна у овим крајевима, али су оне биле локалног значаја с намјером да поједини одметници добију „рудбе“, (титуле), ордене и плате. Код садање побуне није тако и она је општа и у сасвијем другом циљу је организована. Ко год познаје прилике овога краја, мора то да призна. Народ пак у опште вјеран је нашем узвишеном Господару. Маса и не зна за онаки план организатора. Чак шта више, много од њих желе да помажу царску војску. За то су државне власти и донијеле одлуку, да употријебе најстрожије мјере против организатора, чији је број врло мали. Наш је парламенат огромном већином примио овај владин приједлог, и изјавио јој повјерење. Влада је међутим цио овај посао оставила војсци да га она приведе у дјело. Докле год војска не буде извршила повјерени јој посао, неће примити ни са које стране никакву интервенцију. Ја сам овамо дошао да проучим и одредим мјере, које војска има да изврши. Мене можете примити као савјетодавца. Али као таквог савјетодавца који има 50.000 пушака и 60 брзометних топова. Као министар војни једне уставне земље, ако нађем за потребно, могу довести још толико брзометних топова и пушака.

Догађаји од 31. марта пр. године би [illegible] узроковали [illegible] која је у то доба [illegible] владе. Садашња влада неће доказати никакву слабост [illegible] желе да отаџбину угрозе [illegible] неприлике. Прошле године кад сам полазио за Цариград рекао сам једном страном новинару, да ћемо ући у Цариград као цивилизовани људи. Вас увјеравам, да ћемо и сада на тај начин поступати. Ми ћемо се чувати да пролијевамо братску крв. Али ако будемо принуђени, ми ћемо хиљадама наших противника уништити.

Ви се сјећате да је недавна у Бугарској код нашег сусједа поубијано стотинама људи, да би се извршило једно судско рјешење. Одговорни министар који је био издао наредбу да се пуца, топло је био поздрављен од цијелог свијета, јер је извршио своју дужност. Треба да признате да данас на Косову има стотинама хиљада неизвршених судских пресуда. Хиљадама зликоваца налазе се по планинама. Они су страх и трепет за мирно становништво. У овоме крају нема спокојства. Кајмакам Љуме заједно са својим чиновништвом и сада као и за вријеме прошлог режима не може да оде на своје опредјељење већ и даље сједи у Призрену. То би значило да османлиска империја и сада није у стању да у ове крајеви установи своју власт. Ми нијесмо прокламовали уставност, која нас је толиких жртава стала, да овакво стање и даље траје. Ситуација ова, која постоји у овим крајевима који се у Европи налазе, не само да је дубока рана за Османлије, већ и за цијелу Европу. Ја не сумњам да наша војска која врши сада свету дужност према отаџбини и према цивилизацији, неће наћи потпору, не само код османлиског свијета, већ и код цјелокупног цивилизованог свијета. Ето ја сам вам објаснио шта мисли да ради влада и какву дужност има војска. Шта послије свега тога шљедује довољно вам је познато“.

Избори за босански сабор

— Друга и трећа изборна курија

Према изборном закону избори у Босни и Херцеговини за сабор подијељени су на неколико врста. Има три изборне курије и избор великих муслиманских посједника. У првој курији су велико порезници и школовани људи и они бирају тринаест посланика. У другој курији бирају градске општине. У трећој курији спадају сеоске општине.

Избори у трећој курији били су 5. маја и њихов смо резултат саопштили. Изабрани су 34 посланика: 18 српско-православних, све кандидати српске народне организације, 9 муслиманских, све кандидати муслиманске народне организације и 7 католичких, од којих су 5 кандидати хрватске народне заједнице и 2 хрватске католичке удруге.

Избори у другој курији били су 10. маја. Бирани су 20 посланика и то: 5 српско-православна, 9 муслиманска, 5 католичка и 1 јеврејски. Изабрани су: Срби Ристо Кујунџић, др. Божић, хаџи Дамјановић, Перо Стокановић и Милан Ковачевић, све кандидати српске народне организације; Муслимани: Али бег Фидрус, Мустава бег Халибашић, Мустафа Мутефелић, Шефхија Глухић, др. Башагић, Омер Циркиналић и Осман Пашић, кандидати муслиманске народне организације и једног кандидата напредне странке, а у Бихићу је ужи избор; католици: Алуксандар Цвијетић, Коста Марушић, *др. Доминик Мози и др. Јосип Супарић*, кандидат хрватске народне заједнице и Петар Мрљић кандидат хрватске католичке удруге.

Избори у трећој курији били су 12. ов. м. Бирани су 13 посланика и то: 4 српско-православна, 4 муслиманска и 5 католичка. Избор још није познат.

Велики муслимански посједници бирају данас пет посланика и тиме су избори за босански сабор завршени.

Кад будемо саопштили резултат и тог избора изнијећемо и састав новог *босанског сабора*.

Преи српски слет на Цетињу

— Витешка друштва из Србије у Црној Гори —

У *једном од послиједњих бројева „Вечерњих Новости“* биоградски адвокат Радивоје Новаковић, један од угледних биоградских витезова, на уводном мјесту изнио је приједлог о првом српском слету, у коме би узела учешћа сва витешка друштва из Србије, поводом педесетогодишњице владавине Њ. Кр. В. Књаза Господара. Како ова његова замисао заслужује нарочиту пажњу, а интересоваће и наше читаоце, то из овога његовог приједлога пријатељима витештва вадимо ове редове:

„Широм свијета разнио се глас, о једној необично великој свечаности, која се спрема на витешком Цетињу. Шта то може бити? Новине су нас о томе извјестиле. Храбра браћа Црногорци спремају се, да од 15—17. августа 1910. прославе у пријестоници српске Црне Горе, педесетогодишњицу владавине Књаза Господара — пјесника Николе I и његове свијетле Госпође Књагиње Милене. Инак, кога се тиче то славље? Цијелога Српскога Народа ма у којој држави живио, било као слободан грађанин, господар своје будућности, или потчињен. Књажево славље јесте доказ непрекидноога и мирноога напретка несаломљиве Црне Горе; то је прослава побједоноснога рада *који је био извршен у току пуних педесет* година владавине Књаза Николе I. Сједи владар ту је велику свечаност заслужио коју му приређују његови најхрабрији грађани од када свијет постоји. У борби са непријатељима на бојном пољу Косовска Застава нашла је у њему побједоноснога витеза; кад је мач мирно лежао у корицама, он је први понио лучу просвјете пјесмом, књигом, законом. Гдје је требало у тешким данима борбе за опстанак државе наћи себи пријатеља, нашао их је у оним многим породицама владара којима је он европски Нестор. Данас витешка Црна Гора мирно гледа у вријеме које долази; њен је живот у будућности обезбијеђен. Зато за све успјехе браћа Црногорци благодаре Богу и своме Књазу — Господару, што прослављају педесет година Књажеве влада-

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

вине срдачно, поштено, искрено. Витешка Црна Гора под његовом владом постала је расадник напретка на Балканском Полуострву.

Ми сви који гајимо витештво у Краљевини Србији да ли смијемо бити равнодушни? Никако! Цетиње нам даје најживљи примјер, како се храбра и јуначка мисао може да употријеби за мирни рад у напретку. Дух и тијело заједнички стварају да се човјек прилагођава новоме животу, који чини државу напреднијом. И у њој још живи поред породице старо племе, прастара задруга, братство које броји толико вјекова: све је то уткано једном основом витештва које је у крви браће Приморца, све се покорава просвјети и закону ради садашње и далеке будућности државе. Црна Гора у данашње вријеме за нас свијесте једна школа паметнога и трезвјенога рада. Зашто би овдје бјежали од ње, када се можемо користити у умноме и витешкоме погледу? Прослава Књаза Николе I доказ је необјорнут, да мач са пером води слави, која је украшена побједама.

Можда се тако не мисли у Београду; она који вјетре и облаче, давно су одбацили да Србија смије ићи оним путем за који је потребан одсудан и силан дух...

Онуда треба влада да потпомогне свих снага један одсудно велики покрет за витештво у Краљевини Србији, она то неће да учини. Гдје је неопходно потребно, да се сва српска друштва нађу на састанку у престоници Књаза — Господара Николе I. влада земље није воља ништа да учини, ништа да потпомогне, ништа да урди. О оваквој нечеми влаге ми видимо доказе у буџету за 1910 годину.

Да су витешка друштва у Србији, самари ове или оне политичке странке, сва би имала своје велељепне домоје. Зато остаје нам свима само један једини излаз, да се поуздамо како народ вели: „у се и у своје кљусе". Сами, својим средствима колико их имамо, предузећемо да раме уз раме са браћом из Приморја престављамо на јуначком Цетињу свечаности Књажеву, која обиљежава рад и витешки напредак ове побједоносне српске државе.

Одмах напомињемо, да ће противу ове витешке прославе *братске крви* Срба из Србије и Приморја, бити сва прио-жута штампа... биће веома непријатно дирнуте, кад виде српску браћу из двије слободне *српске државе да корачају слошки под заставама Србије и Приморја, и под звуцима химне „Дрино водо хладна"* књаза Михаила Обреновића. Али шта се све то нас тиче, што ће нио свијет рећи? Ми имамо да испунимо једну родољубиву вољу, да још један пут стегнемо јуначку мишицу витезовима Црне Горе; да им довикнемо да смо спремни „за крст часни и слободу златну" ма се то некоме и не допадало. Ми пријатеља витештва испуњавамо једну дужност: сједињавамо витешка друштва Србије и Црне Горе у једну цјелину; а такво сједињавање многој *господи из Београда не иде у рачун.*

Која друштва треба да узму учешћа на прослави Књаза — Господара Николе I? Сва она која стварно представљају витешки рад, а не оца чији чланови управе представљају нерад. По нашем мишљењу, то би одвајање и одабирање друштава могли извести Савези. Они су код нас Стрељачки, Ловачки, Савез Душановаца, Савез Сокола, Савез Српских Витезова, који обухвата „Прво Српско Велосипедско Друштво", „Српски Мач" друштво за борење, његов лопатачки клуб, „Милош Обилић", друштво атлета и Кола Јахача. Сви би они могли да изведу један изванредан уређен рад, било овдје у Београду за витешку претходну спрему, било за низ утакмице и вјежбања која би се одржала на поноситом Цетињу. Најбоље вјежбе и такмичења требало би оставити за онај дан, када буде присиио краљ од Италије Емануел. Највећа част коју би пријатељи витештва могли дати пресиику-Господару Николи I. то је пред њим успјешан рад свих савеза витешких друштава из Краљевине Србије; Књаз би видио да у блиској будућности мишице јунака из Српске Краљевине и његове побједоносне Кнежевине, стварају непреојан бедем противу сваког страха који би насрнуо на Српску Државу. Пред Књазом Николом I. витештво би било боље будућности, на чијим усиеовима ријечи „побједа свих Срба".

Тако би се дало удесити да први српски слет свих друштава из Краљевине Србије буду на српскоме Цетињу... Српска Витешка друштва таквим својим радом заслужила би признање и помоћ свију честитих људи који српски мисле и српски осјећају".

Поглед по свијету

Пред изборе у Белгији

Будуће недјеље биће у Белгији избори за комору, и то за једну половину посланика, јер се белгијска комора сваке *двије године допуњује половином нових* посланика. Управо се завршује сада двадесет и шеста година клерикалне владавине у Белгији. То је било могуће под краљем Леополдом II., али како нови краљ није тијема тако наклоњен, то има наде, да ће и у Белгији завладати либерали. Клерикали заседоше на власт године 1884. за 32 мандата већине, а год. 1898. њихова је већина износила 72 гласа.

Данас износи клерикална већина само осам гласова. Довољно је дакле за либерале ако само добију четири мандата. Под овако клерикалном владавином као свакад и у свим [illegible] је томе доказ, а сада и Белгија. Клерикали [illegible] предак њеним заустављ[illegible] Године 1884 износ[illegible] 230 милиона за 7.4 милиона душа. Издатци порастоше за 33 посто, а народ само за 5 посто. Године 1881 износио је државни дуг 1760 милиона — данас износи 3600 милиона, дакле се мали не четвороструко. Према томе је јасно, да је Белгија постала послије пада либералне владе, а под управом клерикала, сиромашнија.

За то расте имање тако званих мртве руке. Свако мјесто има по један манастир, а сваки је стоти човјек монах или калуђерица. И душевно је Белгија постала сиромашнијом, јер клер свуда иде да заглупљује народ. Од 27 државних учитељских семинара данас постоје тек 13, док има 41 клерикални. Године 1883. под либералном владом било је у Белгији са 5.7 милиона људи у свем 4787 школа; данас под владавином клерикалаца има 4533 школе за 7.4 милиона. Дакле 250 школа мање за 2.3 милиона људи више. Ну за то има приватних клерикалних школа 2611, док их је под либералном владавином било само 10. На око је број школа порасао, али клерикалних, а наука у клерикалним школама је позната. Треба само гледати, што се учи у овим школама, у којима молитва испуњава половину предавања. К томе долази и то, да се клерикали противе обвезном полажењу школе, па да тиме сваке године расте број аналфабета у Белгији. Поврх тога клерикалне школе плаћа већином држава. На тим школама дјелује 6000 монаха, а без сваке су квалификације њих 2000.

Из свега се види, да клерикална странка у Белгији није више странка, већ једна котерија, која се егаблирала у Белгији као у Шпанији, да изузме што више користи за себе, а од државе и грађана.

Нови заплети у Мароку.

Из Феса јављају да се Мулеј Хафид спрема да се поновно успротиви пресузетим обвезама, а његови та савјетници на то живо наговарају. Нарочито се ту ради о условима контроле, који су постављени у уговору за зајам. И Ел Мокри у својим повјерљивим писмима тужи се на те услове, на које је пристао тек силом околности. Из околине султанове чује се, да ће се он силом опрети остварењу тих услова. О тој промјени мишљења, која је у противности с толиким свечаним обећањима и обвезама од стране султана у Фесу се говори и расправља на начин, који је штетан угледу Француске. Народ није сагласан са држањем султановим, али држи, да Мулеј Хафид не би на тај начин изазивао Француску да није увјерен, да га Француска не може присилити на остварење његових обвеза.

Рат у Јужној Америци.

Јужно америчке републике Перу и Еквадор тако се завадиле, да се сваки час очекује [illegible] између њих. Ради се о старим [illegible] спорима њиховим, [illegible] одлуком шпанског [illegible] Но прије него је та одлука [illegible] дошло је до непријатељстава [illegible] између Перуанаца и Еквадорца, [illegible] вијести јављају, да је већ [illegible] и друге републике кренула [illegible] поље, да се сукоби на граници [illegible] судећи по неким знацима, чини се, да се сва латинска јужна [illegible] раздијелила у два [illegible] спорови између Чиле и Перуа. И тамо се ради о погра[illegible] Такуи, [illegible] 1873 [illegible] закон не[illegible] рата уступио наприје на 10 година под условом, да се коначно спор има рјешити плебиситом.

До тог плебиситта међутим све до данас није дошло, али је лањске године дошло до разних сукоба на граници између обиу влада. Очито је да између малог Еквадора стоји војнички и господарски јача република Чиле, дочим ће на другој страни по свој прилици стајати Боливија да би се доченала одузете јој покрајине Атакаме, која би ју опет с морем спојила. Тако стоји сада на једној страни Перу и Боливија, на другој Чиле, Еквадор, а вељда и Колумбија. Перу је у најгорем положају — треба наиме да се брани на двије стране. Перу и Боливија броје скупа око 7 милиона, а остале три државе око 9 милијона становника.

Српство

Пегогодишњи помен. Поштоваоци и пријатељи пок. Јанка Веселиновића, познатог српског приповједача, о Видовдану приређиће му помен на гробу му у селу Глоговцу, у Мачви.

Нов управник Београда. За управника вароши Београда постављен је војносудски потпуковник Гојко Павловић.

Француско-српска банка. Конзорцијум француских банака, који су остварили послиједњи зајам Краљевине Србије оснивају у Паризу француско-српску банку. Задатак ове банке биће потпомагање развитка индустрије у Србији.

Војни маневри у Србији. Ове јесени биће у Србији велики војни маневри, те ће се још сада учинити припреме за њих.

Словенство

Хрватски Сабор. У уторак је сабор краљевине Хрватске, Славоније и Далмације одгођен краљ. рескриптом послије два и по мјесеца рада. Споразум или пакт између бана Томашића и хрватско-српске коалиције проведен је у сабору у својим главним цртама. Пред састанак сабора пријетили су франковци, да ће сабор разбити. И за иста прних су дана били дивљи и несносни. Шта више почели су били опструирати. Али је хрватско-српска коалиција брзо и енергично у једном дану сломила њихову опструкцију. Прошло је саборско засиједање било од важности. У том је засиједању примљена изборна реформа, којом се број изборника скоро петороструча. Мјесто досадашњих 50.000 имаће по новом изборном закону близу 250.000 изборника. Приближно се дакле идеалу општег права гласа, ојачала се народна снага и постило, да о судбини земље одлучују широки слојеви народа. Осим овога свршио је сабор дебату о бановој програмној изјави на индемнитетску расправу, која је скоро читав мјесец *дана трајала У послиједњој* су сједници изабрни и делегати за заједнички сабор, који ће морати да настоје, да се спорна питања између Угарске и Хрватске ријеше.

Делегати из Хрватске у Пешти. Хрватски Сабор изабрао је за своје делегате у пештенски сабор ова лица: др. Милана Амруша, Левина пл. Чаврака и Мирослава Кулмера у великашку кућу, а Јова Бањанина, Еразма Барчића, Ђура пл. Бедековића, др. Пера Белобрка, Ђуру Будисављевића, др. Мирка Граховца, др. Хинка Хинковића, Петра Крановића, Мирка Кутузовића, др. И. Лорковића, др. Е. Лукинића, Пера Магдића, др. Г. Манојловића, др. Б. Мажуранића, др. Г. Модрушана, Саса Муачевића, др. Влад. Николића-Подринског, др. Мата Новосела, П. Обрадовића, др. И. Палачека, др. Т. грофа Пејачевића, др. Д. Пелеша, др. А. Пинтеровића, др. Ф. Пољака, др. Ј. Половину, др. Д. Поповића, Ш. Поповића,

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

ПОДЛИСТАК

Ради глагола

Мюргитъ

Писмо испаде из руку Љољиних. Њено лијепо још дјетиње лице обасу жарко руменило.

Не, мама, ја се нипошто нећу удати за Николу Ивановића. Он пише „непредвидѣнный" са *е!*... Затим и глагол „видѣть пише се е... Ја бих умрла од стида, ако би мој муж чинио такве грешке!

Ана Павловна насмијешн.

Рано је теби о удадби мислити... Јако сам рекла и Николи Ивановићу, али ме је он молио, да му допустим, да ти пише, те да му ти сама одговориш.

— Онда му реците, да никада нећу бити његова жена, зато, јер нећу да се срвеним ради човјека, чије име будем носила.

И најбоља ученица Женске гимназије, која је прије двије недјеље свршила школу са златном медаљом, поносно подиже главу. Ана Павловна оде у своју собу, да напише одлучни, немилосрдни отказ првому просцу своје кћере. Љоља је остала на гираси. Љетњи свечани дан одисао је задовољством и миром. Пчелице су тихо зујале над шареном хомилом мирисавих цвјетова. Из дубине врта чуло се стењање љуљашке и смијех дјевојака. Одједашњут једра новгородска пјесма звучно просијече ваздух:

Мој драган има
Кошуљу од сукна!
Другу од плетна са везом
Ни мало гору од прве...

Али се стадоше људи тужити.
Јер се коњи плаше!...

с подсмијехом прихвати други глас. И поново захори смијех и застења љуљашка.

Други је Љољин просиоц био млади хусарски официр, Андрејанов, — висок, стасит, са малим приним брчићима. Имао је све услове, да се допадне једној шеснајестогодишњој дјевојци. Он пак бијаше до лудила заљубљен у дуге косе и велике тамне очи Љољине.

Андрејанов, угрија забављу, за мало није већ неколико пута изјавио Љољи љубав, али се увијек на вријеме знао уздржати. Ствар је у томе, да је он долазио у кућу Ане Павловне једноставно са смеђом униформом, а градиште Х-скога хусарскога пука захтијевале су, да официри пуде своју руку госпођицама само у свечаном одијелу т. ј. у црвеном.

Ламачно када официр није увјерен у успјех, много је страшније унапријед, тако рећи, за вријеме гоалете, одлучити се на овај корак, али шта да ради! Треба бити коректан, особито у тако важном случају живота, као што је женидба.

Тако једнога лијепога јутра наш хусар обукао на себе парадну униформу, дао опремити коња и с китом бијелих ружа пође Љољину службено да запроси.

Дан је топао, сунчан. Слабо свезана, ничим не замотана кита прилично је увенула. Цвијеће савило главе.

— Јадни цвјетови! — рече Љоља, нежно гледећи увенуле руже.

Хусар се баци пред њом на кољена. Сад или никад! — сину му као муња кроз главу.

— Нијесу цвјетови јадни, — поче он чудно ломећим се гласом. — него је јадан онај, који се мучио да их и... брао.

Љоља плану од негодовања.

— Шта вас говорите! — повиче она. — Ја Вас не слушам, не!...

Тада затвори уши и пјлете из собе...

Другога дана Љоља дође к чају блиједа, увенула, као сиоћње руже.

Ана Павловна се шта више преплашила.

— Шта ти је, Љољица? Да нијеси болесна? Говорила сам ти, да ћеш још пожалити за Андрејановим...

— Ја сам, мамице, и онако сву ноћ о њему мислила. Може ли се тако окретати?..

— Шта окретати?!

— Предлог. Представите, мама, он је рекао: „није јадно цвијеће, него онај који се мучио да их и брао". Мучити се — није активан глагол. Зар се може рећи: „ја вас се мучим!" То је нта више одвратно чути.

— Како ти можеш, Љољица, мислити о глаголима, када те човјек искрено љуби и гине! Он је сиромах хтио рећи, да би се ти смиловала и удала за њега.

— Ако човјек не зна обичну граматику, он не смије ни помишљати о браку, — строго изусти Љоља. — Лијен муж! Зар није могао их ставити на крај? — Нијесу цвјетови јадни, него је јадан онај, који се мучио и брао их.

Љоља се умирила. Она стаде пити чај са млијеком, као дијете, умачући крух у чашу.

— Почекај, Љољице! — помислиа Ана Павловна: — доћи ће вријеме, када ћеш заборавити ти своје глаголе!

Љоља је знила мијешати не само руске и француске глаголе, него шта више и све њемачке, правилне и неправилне, јаке и слабе.

— Дакле Љољину треба удати за Грепшоца! — говорише Ани Павловној њена сестра Валентина Павловна. — Бољега мужа неће наћи, солидан човјек, богат, лијеп! Кућу има у Петрограду, као двор. Тамо ламачно долазе сви заступници, а наша Љољица биће као Кнегиња Багрјанц, у правој кошули!...

Сестре се договорише, да *Љољу поведу*

С. Прибићевића, М. Роћа, др. Б. Стојановића, др. Ј. Шиловића, Н. пл. Шилуша, др. Ф. пл. Шилића, др. Ђ. Шурмина, Грју Тушкана, др. Божа Вишковића, Љ. Бабић-Ђалеског, др. В. Кришковића, др. Ј. Рорауера и др. С. Шумановића у угарски сабор.

Нова драма Горкога. Ових се дана приказала у Москви у позоришту „Незлобна" нова драма Горкога „Варвари", *коју аутор зове „трагедијом из покрајинског градића"*. У тој драми приказује у нелијепој свијетлости руску покрајинску интелигенцију и по томе драма стоји у савезу са његовим пријашњим дјелом „На одмору" (Дачници). Тим дјелима хоће Горки да каже руском друштву: „Тако се не може даље живјети, како ви живите. Ви не живите, већ сањате, ви сте умрли и већ се растварате, али у вас има још силе, да се препете и да ускрснете. Ја вам показујем, куда морате поћи и што треба да урадите. Ако то не учините, пропашћете претрагом и нико вас неће жалити". Главно лице у „Варварима" је свеучилишни ђак Лукин, који се свему инчички руга, а не вјерује ни у себе. Но ипак тај Лукин машта о жељезним људима, који су прекинули са традицијом, па приповиједа маштање о новом животу и борби за те маште. И он се својом другарицом Катом даје на револуционарну борбу. Драма је скроз тенденциозна и слави покрете недавне револуције. Уз тога ђака приказује Горки два инжењера, који својим доласком у покрајински град доносе људима растрованост, несрећу и сузе.

Са наше ривијере

Унапређење и уређење Улциња — Санаторијум — Читаоница — Радост у Улциња — Ђаци са Цетиња — Улциња за јубилеј.

Улциња, 12. маја 1910

И ако је природа обдарила ово мјесто многим љепотама, ипак људска рука није готово ништа учинила да оно добије значај једне ривијере, која би била једна између најљепших на дивном Јадранском Мору. За вријеме љетне сезоне ово мјесто посјећује повећи број домаћих и страних гостију, ради морских бања особито, али они слабо налазе удобности која је јако потребна. Но да се томе у неколико доскочи и да би се постепено свратила пажња и другима на важност и приликe самога мјеста, већ је била покренута мисао у истом да се оснује једно акционарско друштво за његово унапређење, те се надамо да ће она и ухватити корјена. У првом реду имао би се подићи један пристојни хотел, што би, без сумње, још више привлачило стране госте на долазак и боравак овамо, не само љети, већ и зими ради пријатне и благе климе, а тиме би и мјесто имало веће користи. Надамо се такође да ће се остварити у брзо и оно што сте и ви у вашем листу донијели, т. ј. да ће се основати једно лијечилиште (санаторијум) за оне болеснике који овдје долазе ради поправке здравља, којих је до сад бивало чешће, само мислимо да би се при томе имало узети у обзир то, да се још из раније ограничe мјеста за становање и кретање оних који болују нарочито од сушице, како се зараза не би пренијела и међу здраве, као у неким другим приморским варошима на страни. Толико за сад поводом горњег. (Бојазан г. дописника је излишна. Г. др. Гргић, који руководи оснивањем санаторијума, предвидјело је Улциња за незаразне болести, а Валденос за заразне. Ур.)

Пошто нас у нашем мјесту не постоји ниједна културна установа, то се намјерава ускоро основати читаоница, како би се дала прилика и онима који нас посјећавају да се бар забављају читањем новина и др., а већ сами чланови из мјеста моћи ће се, проводећи неколико часака дневно у читању, упознавати са важнијим догађајима у свијету, те ће имати прилике да се ту чешће састану и поразговоре, не трећећи вријеме у заман.

— То, мислимо, треба тим прије учинити у овој јубиларној години, да дамо видљивог знака о нашем друштвеном животу и воље за усавршавањем у просвјети, а да у свему за другима не изостанемо.

— Чим је, и ако касније, код нас допро глас о рођењу новог Књажевића, разлијегала се пуцњава на све стране, варош се у час окитила заставама, те је настало било право народно весеље у пјевању, игрању кола и чашћењу пића, што се вечером прешијело и на нашем пристану, те је трајало до касно у ноћ, док су куће по вароши биле освјетљене. Коло је повео најприје предсједник општине, те није изостао ни стар, ни млад да се у њем не ухвати и весело поигра. Свако се управо од срца обрадовао новом дару, којим је свевишњи обасуо наш узвишени владајући Дом. — Сутрадан из јутра држано је у новој цркви благодарење за здравље и дуг живот новорођеног Књажевића.

Јучер су нас посјетили ђаци старијих разреда тамошње гимназије и богословско-учитељске школе са неколико својих наставника, који су око подне стигли овдје из Бара са јахтом Њ. Кр. Височанства Господара. Уз њих је било и око двадесет вијећнијих Граховљана. — И ако се тек из јутра доцкан знало за њихов долазак, са стране општинске управе учињено је колико се могло да се што љепше дочекају и угосте. При изласку из лађа на обали, били су дочекани од предсједника општине, Срећнића, бриг. М. Ђурашковића, свештеника Ђура Вучковића и Јована Вујновића, пограничног комесара Рамадановића, управ. царинарнице ка. Ф. [illegible] и Ђ. Ђурашковића. [illegible] а на јахти су их поздрављали учитељи Ђурина [illegible] Стојановић. Отуда на обали се [illegible] велики број народа.

Пошто су допраћени код припремљених столова на [illegible] пред каванама, да се мало поодморе и поткријепе чашћом ракије, отишли су да разгледају варош у пратњи појединих, па су се у 1 сат по подне сакупили поново на одређено мјесто где је био спремљен доручак. За вријеме доручка свештеник Ђуро Вучковић подигао је чашу поздравив г. г. наставнике и ђаке добродошлицом, а за тим је в. д. ректора богослуч. учитељ. школе, проф. Лазо Поповић захвалио грађанима улцињским на дочеку њихову у овајново ослобођени крај наше отаџбине. Из тога ђаци и омладина ухватили су се у коло, те се веселе продужило све до њихова одласка, па су сви скупа испраћени, уз пуцњаву, а ђаци са наставницима раздрагани и задовољни дочеком и очарани природом самог мјеста у четири сата отпутовали су јахтом до ушћа Бојане, па су се након мало поватили и прослиједили пут Бара.

Да завршим још тиме да се и наша варош спрема да што боље прослави јубилеј недесетогодишњице владања Њ. Кр. Височанства Књаза Господара, те је у ту сврху још раније образован главни одбор са неколико помоћних који су приступили раду.

Сретно, ако Бог да! **Р.**

Привреда

Гајење и употреба бундеве. Бундеве, дулуци, тикве се сију у доба, кад се сије и кукуруз. Траже исто тако добро и снажно земљиште и воле да је пођубрено јако згорелим ђубретом — најбоље мјешанцем, буњиштем (компост). — Сију се или саме за се или с кукурузом. Кад се сију саме за се, онда то треба овако радити: Земљиште треба да је добро урађено. На одстојању од 4 до 5 корака у квадрату, треба начинити уздигнуте одаке (кућице). Све ове уздигнуте одаке, кућице, треба добро измијешити са јако згорелим ђубретом или мјешанцем. У сваку ову кућицу усадити по пет сјеменки у размаку. Кућице треба да су у пречнику бар 30—40 см. широке а уздигнуте за 10 см. Чим се примијети да је сјеме клијало, треба прегледати све кућице. Ако негдје неко сјеме није клијало, треба ново метнути. Одмах треба цио простор између кућица окопати, тако да корова никад не буде. Цијела обрада састоји се у томе, да се коров не појави, јер га не смије ни на кућицама ни на простору између кућица бити. Кад вријеже покрију поље, нема се шта више до бербе радити.

На овај начин сијани дулеци дају врло велики принос и са малог парчета земљишта, и огромно велике примјерке.

Како се сију дулеци, бундеве с кукурузом, познато је свакоме нашем земљораднику. Тај начин је добар и не треба се плашити да ће дулуци умањити жетву кукуруза, кад је земља добро припремљена и кад [illegible] доброј снази.

Употр[illegible] дулека велика је, разноврс[illegible]

Он[illegible] потреб[illegible]: за људску и за сточ[illegible]

Људ[illegible] бундева, дулеке, и као печене [illegible] разне начине справљене. [illegible] позната је многима. У неки[illegible]ајевима справља се тако звана „дулченица": дулеци се скувају у лонцу, па се за тим добро изгњече, метну у [illegible] да се [illegible] каймака или спра и масти и разних зачина, па се онда [illegible] добро [illegible] као [illegible].

Једе се [illegible] од дулека [illegible] у јегру из сувог сјемена или печено сјеме добро посољено. Чак се и кува испржено сјеме од бундева или дулека, па, веле, да је чорба врло добра.

Напошљетку, сјеме од дулека је и трговинска предмет, јер га купују за извјесне прераде.

Много је пак важнија употреба дулека (бундева) за храну стоке. Њих треба што више производити и њима хранити стоку, јер су за исхрану стоке од велике вриједности. Они се могу употријебити врло корисно за храну: говеда, волова и свиња.

Кад се употребљавају за храну говеда и волова, онда их треба оном истом сјечком којом репу сјецкамо, ситно исјекрижати, посолити и измијешати са јармом, овсеном плевом и сјечком од шаше или сламе и тако стоци полагати. Поглавито се тако храни радна стока и постижу се врло велики успјеси овом јевтином храном. И за гојење волова, поред друге снажне хране, дулеци су одлична храна, нарочито док су млађи и они којима кора није јако тврда и жилава.

Још је важнија употреба дулека (бундева) за храњење свиња. У Шумадији је било некад вријеме (које тешко да ће се икад опет вратити) кад су се крда свиња гојила само жиром и бундевама и овој се храни мало соли додавало, а узимао велики новац. Данас мало има жирородних шума и на тај се начин гојење свиња не може вршити, али има доста зиратне земље да могу бундеве гајити, које су од великог значаја за гајење свиња.

Свиње једе и некуване и куване дулеке. Боље је давати куване помијешане с јармом, нарочито свињама које гојимо. Некуване, а исјечене треба давати млађим грлима која не гојимо. Ко је употребљавао дулеке за гојење свиња зна шта је све постигао: и месо, и маст, и сланина врло су добре каквоће. Скувати исјецкане дулеке добро, посолити их, сунути кукурузног брашна или јарме у њих, добро измијешати, оставити да се све то охлади и давати свињама одређеним за гојење, то је цио посао око справљања „меће", те одличне хране за свиње. Кад се још и добар сув кукуруз даје, свиње се брза угоје и теже одлично.

Користи од гајења и употребе дулека (бундева) очигледне су. Земљорадници, поклоните им бар онолико пажње колико заслужују и као људска, и као сточна храна, а и за једне и друге, дулеци (тикве) су и добра, и здрава, и издашна, и јевтина храна.

Дневник

Допутовао. Њ. Кр. В. Књаз Господар допутовао је на Цетиње јуче са Њ. В. Књазом Петром.

Вратили се. Сва г. г. министри, великодостојници, официри и сви они који су били на свечаностима у Бару поводом доласка италијанске флоте, вратили су се на Цетиње.

Српски двор на Цетињу. Биоградски „Дневни Лист" са добро информисане стране дознаје, да је апсолутно неосновано и нетачно тврђење неких биоградских листова, да ће на Цетиње доћи да честита јубилеј Књазу Господару од стране српског двора из Краљевине само престолонаслједник Александар. „Дн. Лист" подвлачи, да ће на Цетиње ићи Краљ, престолонаслједник и принцеза Јелена.

Дар школској дјеци. Као и сваке, тако је и ове година Њ. Кр. В. Књаз Господар одбарио ученике и ученице основнијех школа материјалом за писање. Сем тога Господар школској дјеци са очинском пажњом стално указује милостиву помоћ.

Италијанска ескадра. Италијанска ескадра, која је била дошла под Бар у недјељу изјутра, отпутовала је у сриједу послије подне на онако исто свечан начин као што је и дочекана. Ескадром је командовао адмирал Орестис, а међу официрима на њој налазио се и принц Фердинандо од Удине, најстарији син херцога од Бенове. *Ескадра је отиловила у сриједу у* три сата по подне уз пуцањ топова с обије стране.

Свечано отворење позоришта. У недјељу 16. о. мј. отвара се послије знатних припрема на свечан начин Књ. Црногорско Народно Позориште. За сам чин отворења, коме ће присуствовати Њ. Кр. Височанство Књаз Господар, утврђен је посебни програм. Отворење ће бити у 10½ сати прије подне свечаном матинејом, а на вече свечаном представом „Балканске Царице". Улазнице за представу добиваће се на каси у Зетском Дому у недјељу од 4 сата по подне.

Свечаноси ће се састојати у овоме: На улазу у Позориште Њ. Кр. В. Књаза Господара поздравиће министар просвјете окружен позоришним управом. Када буде Господар заузео мјесто у ложи, поздравиће га музика химном, а потом ће се подигнути завјеса и на позорници ће се указати чланови позоришта и пјевачког друштва „Његош". Том ће приликом г-ђа Петровић декламовати пролог. Потом *ће управник позоришта држати* говор и Господар ће проглашити отварање Народног Позоришта. Пјевачко друштво „Његош" *отпјеваће химну, а затим ће управа с* позоришним персоналом предати Господару адресу. На крају ће бити закуска. У вече је свечана престава.

Руско-српски клуб на Цетињу. Поред великог броја гостију, који се спрема да дође на Цетиње у августу за вријеме свечаности из цијелог Српства, Словенства и другијех земаља, на Цетиње долазе и чланови руско-српског клуба из Биограда. Ту скоро у Биограду држана је једна ужа конференција госпођа и госпођица овога клуба и том је приликом утврђено, да се приреди излет у Црну Гору при-

---

послушно устаде држећи своју малу ручицу под руком свога каваљера.

— Nun, mein Freulein, jetzt werden wir etwas geniessen! рече тоном који није допуштао опирања.

Љоља се заустави, збуњена, преплашена. Она је заборавила шта значи ријеч geniessen! „Geniessen, genoss, genossen ... скламала у себи. — Одмах ћу се сјетити шта то значи руски..... Треба почети глаголом biegen... Biegen — вити, Bieten — молити Giessn — лити, Genissen — уживати..... Боже! Како ћу ја то наједанпут уживати.

— Neun, mein Herr, ich geniese niemale! — одважно одговори Љоља, вадећи своју руку испод руке Грепционове: — ја никада не уживам!

— Jch will zu Mama gehen. Ја идем к мами! — одговори уплакано.

— Aber, bisher Limonade!... Макар само мало лимонаде!.. пуђаше честити Нијемац.

Но Љоља га не слушаше. Гласно плачући трчала је преко читаве собе уплашеној Ани Павловној.

Д. В—ћ.

идући четвртка на аматерску представу и играчку. Тамо ће видјети Грепциона.

Валентина Павловна већ унапријед слављаше побједу. Бијаше увјерена, да ће богатоме Нијемцу завртјети памет љепота Љољина као и њено знање њемачког језика.

— Нека се само Љољица обуче сва у бијело, као жртва, — савјетоваше она. — То се, јамачно, мушкарцима допада!

Био је одмор између игара. У задњој дворани сједи сва румена Љољица. Поред ње — баш Грепционов. Никада још Љоља *није била тако срећна. Помислите: говори* њемачки и то не у гимназији, не на предавању, него у озбиљном животу!!

Боже, како се узмучила! Саставља фразе, мијеша споредне реченице прије главних, дијели префиксе од глагола, ако на њих стоји нагласак, — једном ријечи, пази на сва правила њемачке граматике.

Садржај разговора мало занима Љољицу. Но ипак, када јој се указа згода, да рече на крају једну реченицу: „geworden worden sein". — посматраше са триумфалним смијешком свога каваљера.

Грепционов је био такође веома задовољан „So unchuldig!" — мислио је он, мило гледајући велике наивне дјевојачке очи.

Дворана се нагло испражњивала... Грепционов устаде с мјеста. Љоља такође одмах

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

ликом прославе педесетогодишњице Господареве Владавине. Добро нам дошли!

Неће бити тако. Скопљански „Вардар“ доносећи новости из Црне Горе изнио је и овај став: „*Како листови јављају, а то наглашавају* и црногорски полузванични листови, Црна Гора биће о Књажеву јубилеју проглашена за краљевину“. Колико има истине у самој овој верзији, исто толико има истине, да то „наглашавају црногорски полузванични листови“. Ми смо ту вијест као потпуно неосновану *неколико пута дементовали* пошто је вијест о прогласу Црне Горе за краљевину обична измишљотина.

И опет измишљотине! Овијех дана неки су листови изнијели како се ту скоро држала крај Цетиња смотра војске, којој је присуствовао и Њ. Кр. В. Књаз Господар, и да је том приликом пао гром и на мјесто убио три војника — Још једна од многобројних измишљотина!

Библиско друштво на Балкану. Поводом писања једног мисионарског католичког листа у Америци и ширењу Библије на Балкану, свештеник Милан Љ. Поповић изнио је у „Гласнику православне *цркве у Краљевини Србији“ рад библијског друштва на Балкану.* У томе извјештају, крај осталог, износи се како је код нас, у Црној Гори, „забрањено да ма ко од продаваца књига иде по Црној Гори и продаје Св. Писмо“, што потпуно не одговара истини. Ствар је у овоме: Прије дужег времена у Црној Гори дошао је некакав продавац, који се представљао као продавац библиског друштва на Балкану, *Св. Писма и црквенијех књига.* Како се тај продаваоц није био у стању да довољно легимитира *то му није ни дозвољено да крстари по земљи*, него се захтјевало или да оснује сталну продаваоницу или да продавање и растурање повјери коме из земље, што нити је учинио ни он нити речено друштво. Према томе у Црној Гори нити је забрањено, нити је коме падало на ум да забрањује продају Св. Писма, које се несметано продаје непрекидно по нашој земљи.

Делегати из Европе. *На прву* конвенцију Савеза Сједињених Срба „Слога“, која ће бити у Чикагу, долазе и два делегата из Европе: Стеван Карамата, директор филијале Српске Банке у Пешти и Лазар Хорват, секретар Савеза Српских Земљорадничких Задругара из Загреба како би проучили прилике преко-океанских Срба и ступили с њима у тјешњу везу. Они долазе прво у Њу-Јорк, а одатле ће у Чикаго, а по конвенцији пропутовање и неке тамошње српске колоније.

Халејева комета. У пошљедње вријеме Халејева комета се види врло лијепо на западу. Са Цетиња се није могла видјети у пошљедње вријеме ушљед облачног времена, али како се било синоћ небо изведрило, то се могла видјети врло лијепо и многи су је посматрали. Она ће се ведрих дана моћи видјети и у будуће и треба је тражити ниже на хоризонту у правцу Ловћена. О пролазу земље кроз кометин реп избило је и ово астрономско опажање: Ноћу између сриједе и четвртка кометин се реп могао видјети из мјеста, која су ближа сјеверном стожеру. У четвртак ноћу није било ни трага од репа, али се у петак видјела на западу. Према томе значи да је земља кроз реп кометин прошла доцније него се очекивало — не ноћу између сриједе и четвртка, него у четвртак преко дана.

Вријеме. Облаци се још једнако вију над Цетињем и с времена на вријеме се пролијева бујна и плаха киша, за коју нема изгледа да ће скоро престати и вријеме се пољепшати.

Смрт Едварда VII

Почетак краљеве болести — Повратак краљице Александре у Лондон — Погоршање краљеве болести — Народно учешће у краљевој болести — Краљ на самрти — Породица краљева око смртног одра.

И ако велики краљ Енглеске почива у велико под земљом цио образовани свијет говори још о њему, његову животу и његовој смрти. Нарочито његова нагла смрт велико интересовање побуђује. Вијест, да је краљ Едвард тешко оболио, нагло је дошла, неочекивано. Она је пролетјела муњевитом приликом по цијелој Европи. Да је карастрофа неизбјежна знало се, али је глас о његовој смрти дошла ипак изненадно и запрепастила све. Смрт је наступила нагло, похлепно.

Још прије девет година, прије но што ће ступити на пријесто, Едвард VII. био је опасно болестан и живот му је висио о концу. Морао се подвргнути тешкој операцији, али је тада његова јака природа побједила смрт.

Па ипак је краљ Едвард VII за вријеме своје деветогодишње, кратке, али врло плодне и по Енглеску врло корисне владавине, у више маха побољевао. Његова болест била је често *опасна, али је и његова снага још могла иркосити* бољи и он је вриједно и неуморно радио на државним пословима. Доспио је, да се брине не само за свој народ и своју државу, него да европској полотици да такав правац, којим ако буде ишла, много ће учинити за опћи европски мир, а осигураће будућност и малих независних држава и народа.

Недавно је краљ Едвард био у Бијарицу, и тамо се већ озбиљно појавио код краља јак катар у бронхијама. Али је тада опасност, бар за неко вријеме, била отклоњена. Краљ се вратио у Лондон, предузео *најозбиљнији рад на државним пословима, али послије неколико дана њему* је бивало све теже. Докле је год могао, краљ се усиљавао, али већ на три дана пред смрт легао је у постељу.

Фебрара с. г. констатовали да је краљев прозјаб врло опасан и да у приградама болесниковим почиње да се ствара креч. Бивша принцеска краљица Александра обавила се ваљ Енглеску и при томе, као ни најближа краљева околина, слутила, да је краљева болест тако опасне природе. Али извјештена о слабости краљевој, она је похитала у Лондон и у највећој жубри са станице одмах отишла у двор, гдје је краљ већ опасно болестан лежао.

Прошле године, кад је био у Берлину *краљ Едвард* је добио јаке нападе гушења, али је изгледало, да ће тај напад остати без знатних пошљедица. Али ове године почетком марта краљ је имао сличне нападе и кад је био у Паризу. А кад се из Бијарица вратио у Лондон, рђаво и хладно вријеме, које је читав мјесец дана траіало у Лондону, погоршало је краљево здравље.

На глас болести краљеве силан је свијет опколио краљеву палату. Сви су жељно очекивали, да чују коју утјешну ријеч о краљевом здрављу.

У свима позориштама публика је пјевала народну химну. Сви листови донијели су чланке, пуне симпатије за краља и изније су жеље, за краљево оздрављење.

У петак, око поноћи, стигла је из Лондона вијест, да су љекари изјавили, да је стање краљевог здравља врло критично. Шта више, да ће катастрофа наступити за врло кратко вријеме.

Истога дана пред вече, када је као и обично у то доба са двора скинута застава, свијет је мислио да је краљ већ издахнуо. Настаде гробна тишина, и сви поскидаше капе. Али када из двора јавише, да је краљ још жив, свијет се мало утиша.

Исте вечери позван је у двор и Винстон Чурчил, министар унутрашњих послова, јер је обичај, да је министар унутрашњих послова у двору, кад год се тамо очекује смрт или порођај у краљевском дому.

У Бекингемовој палати, гдје краљ лежи, бави се и кентерберијски митрополит (поглавар цркве у Енглеској) и сви чланови краљевског дома.

Доцније је краљу Едварду бивало све горе. Наступило је гушање и срце слабије куцало. Катар у бронхијама ширио се све јаче. С времена на вријеме, краљ је лежао онесвијешћен, али послије заноса осјећао се боље.

Краљева породица није више остављала двор. Сви су били у највећој забринутости, јер је краљ добио и јаке грознице. Љекари су били забранили краљу да говори, и он је у петак увече одговарао појединим члановима породице само пишући кратке одговоре на хартији.

Краљ је био свјесан свога тешког положаја...

У петак, око поноћи, краљ Едвард је издахнуо.

Пред пропаст свијета

Халејева комета и неразложно вјеровање неких, да ће наступити пропаст свијета хумористима је дато неисцрпно градиво и они су га изобилно искоришћавали.

Од тих духовитих досетка и ми смо неке забиљежили, те их предајемо јавности:

У парламенту

— Интересантно! Посланик Н. је јуче држао говор. То је први пут од како је у парламенту отворио уста т.ј. кад није зијевао.

— За лабуда се обично каже да пјева пред смрт. То је његова лабудова пјесма. Шести мај је на прагу!

Уљепшавање вароши

— Наш општински одбор је предузео озбиљне намјере за уљепшавање вароши.

— Већ је и крајње вријеме било, да дође смак свијета!

Стари грјешник

— Замисли само, газда Никола је јуче први пут у своме животу рекао истину.

— Са свијем природно! Зна се да се стари грјешници обично кају пред саму смрт.

Газда и слуга

— Ако ми дате ријеч, да ћете се поправити, задржаћу вас и даље у служби.

— Будите без бриге! Од шестог маја нећете се ни зашта на мене потужити.

Просјакања

— Дајте ми [illegible] пенер, али под услов[illegible] да [illegible] не досађујете својом [illegible]

— Дајем вам ријеч, да ме од 6. маја [illegible] видјети!

Мапер

Усиљедница: — То је ужасно!... Просто [illegible] се и за мене нашао [illegible] пропада!

Дилема

Аскарица: — Кроз неки дан пропашће свијет... Сад не знам, да ли да откажем мојој госпођи и да тражим друго мјесто или не?... Ах, шта ћу ваздан — остаћу овдје, да је још изједим до пошљедњег часа!... Милина ће бити видјети је, како ће бијесна отићи у ништа!

Опрезно

— Хоћете ли да ми позајмите хиљаду пенера? Сад, пред пропаст свијета, моћи ћете јамачно толико одвојити... Па и иначе вам новац више не треба.

— А можете ли поднијети два сигурна потписа, — да ће свијет одиста и пропасти?

Брига једне домаћице

— Ју, ју, ју! Сјутра, прекосјутра, тако рећи, па ето и пропаст свијета на прагу, а ја толико још имам да посвршавам по кући. Ни кујна није окречена, ни велика соба истресена, ништа, просто ништа...

Сигуран знак

— Мој шеф ми исплатио, све што ми је имао давати, и још ми од првога обећао повишицу плате! Е сад ће насигурно пропасти свијет!...

Сигуран рок

Газда од куће: — Па, молим вас, како је то?!... Ево и мај је дошао, а ви нијесте платили кирију ни за март — докле ћу да чекам!

Кирајџија: — Знате шта, драги газда, кад све већ толико чекали, причекајте само још који дан, па ћу вам лијепо обе кирије донијети тачно 6. маја.

Из бијела свијета

Промућурност америчког Чивутина. Антисемитизам у Америци иде данас тако далеко, да у појединим хотелима онамошњих градова неће да примају чивутске путнике. Тако буде једном приликом одбијен од једног хотела и неки врло богат Јеврејин. Но како се овај за то грозно знао да освети! Дао је саградити у непосредној близини тог хотела, који га није хтио примити, други много већи и у сваком погледу сјајнији и раскошније опремљен хотел са удобним, дивним просторијама, а све по јевтинију цијену. Али он ту величајну зграду није дао подићи за своје једновјерне Чивуте — баш на против: на улазу у хотел дао је урезати на мрамору са дебелим словима натпис: „No Jews taken“ (Чивути се не примају.) План му је изврсно испао за руком. Хришћанска публика је све јурила у ту нову гостионицу тако, да је она неодољивом својом конкуренцицом ускоро упропастила стари сусједни јој хотел. Власник тог старог хотела, да би могао живјети, отвори тада нову гостионицу и то сада већ и за Чивуте, а то је баш тражио његов *побједни конкурент, који је уз богат* шићар добио и потпуну сатисфакцију. Ето шта вриједи бити практичан.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Изашла је из штампе моја књига:

КЊАЗ НИКОЛА I као пјесник

Књига, којој су додате *15 нових пјесама* Књажевијех, износи 10 штампанијех табака обичне осмине, а пијена јој је 1. перп. и 20 пара.

Скупљачима, уступам на сваких десет претплатника једну књигу.

Молим све своје пријатеље и пријатеље српске књиге, да би се извољели заузети око прикупљања претплате и да што прије пошљу спискове *претплатника* са новцем.

Цетиње, 13. маја 1910 год.

проф. **П. Вучковић,**
Мин. Просвјете и Цркв. Послова

На „Цетињски Вјесник“ најбоље се претплатити код поште.

СВОЈ СВОМЕ

ВАЖНО ЗА СВАКОГА, А НАРОЧИТО ЗА НАШЕ ТРГОВЦЕ

ПРВА СРПСКА АГЕНТУРНА И КОМИСИОНАРСКА

РАДЊА

ХРИСТИФОРА МОРАВЦА У ПОДГОРИЦИ

Отпочела је свој рад, те прима и најсавјесније обавља — наруџбе.

Ово је једина и најсолиднија Агентурна и комисионарска **радња** преко које се могу све врсте трговачке робе а нарочито:

Кафа, Шећер, Брашно. Пиринач, Петролеум, Кожа, Шпирит, Свијеће, Сапун, Сардине, Чоколада, разни **Ликери** и **Минералне Воде,**

како по најнижим дневним цијенама тако и уз најповољније услове поручити.

СВОЈ СВОМЕ

NACIONALNA BIBLIOTEKA CRNE GORE ĐURĐE CRNOJEVIĆ

Штампа К. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник **Лазар Чобељић**